

**VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1418 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 52¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO PAPILDYMO 118¹
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 52¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 1), Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso papildymo 118¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 2) (kartu – Įstatymų projektai) parengimą paskatinusios priežastys:

1.1. Socialiniuose tinkluose Lietuvai priešiškų valstybių subjektai aktyviai naudoja dirbtines turinio matomumo ir pasiekiamumo didinimo priemones, siekdami, kad jiems naudingas, dažniausiai antivalstybinio ar dezinformacinio pobūdžio turinys įgautų populiarus / patikimo turinio statusą ir taip pasiektų kuo daugiau socialinių tinklų vartotojų. Efektyviausiai toks dirbtinis turinio matomumo ir pasiekiamumo didinimas vykdomas pasinaudojant specialiai tam tikslui sukurtais automatizuotų profilių tinklais (angl. *bot farms*), kurie pagal nustatytus parametrus automatiškai generuoja turinio peržiūras, komentarus, dalinasi įrašais ir panašiai. Nors interneto platformų taisyklės draudžia automatizuotas paskyras, tačiau jų identifikavimui ir blokavimui neskiriamas reikiamas dėmesys. Be to, svarbu ir tai, kad interneto platformos iš bet kokio turinio peržiūrų (kad ir per dirbtines paskyras) generuoja pajamas. Lietuvos valstybės institucijų veiklos patirtis taip pat rodo, kad efektyvumas šalinant dezinformacinį turinį iš *Facebook* platformos yra labai menkas. Atkreiptinas dėmesys, kad tokio turinio kaip pornografija, vaikų seksualinė prievarta, neapykantos kalba ir panašiai didžiuosiuose socialiniuose tinkluose beveik nematome, nes toks turinys internete yra ne tik draudžiamas, bet už jo platinimą numatyta atsakomybė, o kovoti su tokiu nelegaliu turiniu yra skiriami dideli resursai. Svarbu paminėti ir tai, kad vykstančio karo Ukrainoje kontekste automatizuotos paskyros aktyviai naudojamos dalijantis priešiška informacija, komentarais ir straipsniais, kuriais siekiama skleisti dezinformaciją, sustiprinti protesto nuotaikas, formuoti priešiškus naratyvus, kelti nesantaiką, manipuliuoti nuomone ir panašiai. Vien 2022 m. Ukrainos saugumo tarnybos susekė ir uždarė kelias dešimtis tokių botų fermų, vieną jų sudarė net 1,5 mln. netikrų paskyrų.

1.2. Automatizuotos paskyros ir jų tinklai yra grėsmė tiek demokratijai, tiek nacionaliniam saugumui ir yra reikšminga problema. Deja, ši problema ES mastu nėra sistemiškai sprendžiama, nors, pasak ekspertų, techninės priemonės tam yra. Vis tik daugeliui veiklų vis intensyviau persikeliant į skaitmeninę erdvę, būtina nacionalinę teisinę reguliavimą pritaikyti prie šios realybės. Būtina aiški žinutė interneto platformoms, kad neefektyvi ar nepakankama kova su šia problema yra nepriimtina ir kelianti teisinės pasekmes, o efektyviau veikti prieš automatizuotas paskyras ir jų tinklus turi būti pozicionuotos ir pačios interneto platformos.

1.3. Galiojantis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas (toliau – VII) draudžia skelbti informaciją, kurioje skleidžiama dezinformacija, karo propaganda, kurstomas karas, raginama prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą – pakeisti jos konstitucinę santvarką, kėsintis į jos nepriklausomybę arba pažeisti teritorijos vientisumą (VII 19 straipsnio 1 dalies 1 punktas), tačiau draudžiamos informacijos paskelbimas socialiniuose tinkluose panaudojus dirbtines matomumo didinimo priemones dėl savo masto gali sukelti rimtą grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui ir padaryti didelę žalą visuomenei, o manipuliavimas interneto platformų algoritmais skelbiant tokią informaciją Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse (toliau – BK) nėra kriminalizuotas. Svarbu pažymėti, kad dezinformacija, karo propaganda ar karo kurstymas yra itin pavojinga informacija, todėl saviraiškos laisvė gali būti apribota įstatymu. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnyje teigiama, kad „laisvė reikšti įsitikinimus, gauti ir skleisti informaciją negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu, jei tai būtina apsaugoti žmogaus sveikatai, garbei ir orumui, privačiam gyvenimui, dorovei ar ginti konstitucinei santvarkai. Laisvė reikšti įsitikinimus

ir skleisti informaciją nesuderinama su nusikalstamais veiksmais – tautinės, rasinės, religinės ar socialinės neapykantos, prievartos bei diskriminacijos kurstymu, šmeižtu ir dezinformacija.“

1.4. XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, suformuluotas siekis ugdyti informacinės grėsmės atsparią, raštingumo gebėjimus ugdančią visuomenę. Pažymima, kad apsisaugoti nuo informacinių grėsmių gali tik išprususi visuomenė, todėl programoje numatytas siekis stiprinti visuomenės ir įvairių sričių kultūros darbuotojų medijų ir informacinio raštingumo, kritinio mąstymo ugdymo gebėjimus, kurie skatintų visuomenės kūrybingumą, viešojoje erdvėje padėtų atpažinti netikrus ar nepatikimus pranešimus ir jų šaltinius, ugdytų gebėjimą kritiškai juos įvertinti ir neutralizuoti žalingos informacijos įtaką.

1.5. Nacionalinio saugumo strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 (Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. XIV-795 redakcija), informacinio saugumo ir atsparumo didinimo uždaviniais įvardinti siekis plėtoti valstybės institucijų ir įstaigų gebėjimus vykdyti kryptingą kovą su dezinformacija, siekiant užtikrinti koordinuotą informacinės aplinkos stebėjimą, analizę, vertinimą ir operatyvų perspėjimą bei savalaikį reagavimą į informacinius incidentus, taip pat siekis stiprinti visuomenės atsparumą dezinformacijai ir kitoms informacinėms grėsmėms, ugdant kritinį mąstymą ir vykdant koordinuotas žiniasklaidos, medijų ir informacinio raštingumo programas bei strateginės komunikacijos kampanijas, stiprinti viešojo, privataus, mokslo ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų parengimą inicijavo Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Laurynas Kasčiūnas. Konkrečius Įstatymų projektus parengė Seimo nario iniciatyva suburta ekspertų darbo grupė, kurioje dalyvavo Vyriausybės kanceliarijos, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos, Lietuvos radijo ir televizijos komisijos, Lietuvos kriminalinės policijos biuro, VŠĮ DebunkEU atstovai ir teisininkai, turintys patirties technologijų ir medijų teisės srityje (koordinatore Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto biuro patarėja Vilma Greckaitė, tel. 8 5 236 6797, el. p. vilma.greckaite@lrs.lt).

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

3.1. Šiuo metu galiojantis VII numato, kad „Asmuo, manydamas, kad viešosios informacijos rengėjas ir (ar) skleidėjas paskelbė ir (ar) paskleidė galimai neskelbtiną informaciją, turi teisę kreiptis į už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakingą instituciją su motyvuotu prašymu atlikti tyrimą, priimti sprendimą ir taikyti objektyviai būtinas poveikio priemones neskelbtinos informacijos paskelbimo ir (ar) skleidimo atveju. Už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakinga institucija išnagrinėja prašyme nurodytas aplinkybes ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos informuoja prašymą pateikusį asmenį apie nagrinėjimo rezultatus. Jeigu prašyme nurodytos aplinkybės pasitvirtina, apie tai informuojamas prašymą pateikęs asmuo, o už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakinga institucija per 20 darbo dienų nuo prašymą pateikusio asmens informavimo dienos priima sprendimą, kuriuo patvirtinamas neskelbtinos informacijos paskelbimo ir (ar) paskleidimo faktas ir kuriame nurodomos objektyviai būtinos poveikio priemonės, taikytinos viešosios informacijos rengėjui ir (ar) skleidėjui <...>“ (VII 19 straipsnio 5 dalis). Vis tik VII nereglamentuoja tvarkos, kaip *operatyviai* šalinti socialiniuose tinkluose skleidžiamą draudžiamą informaciją siekiant, kad toks turinys interneto platformos algoritmų pagalba netaptų pasiekiamas dideliame interneto platformos vartotojų ratui. Pažymėtina, kad šiuo atveju kalbama ne apie pavienius dezinformacijos ar propagandos platinimo atvejus, o apie masinį tokio turinio platinimą panaudojant automatizuotas paskyras.

3.2. VII reglamentuoja už neskelbtinos informacijos kontrolę atsakingų institucijų ir elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjų tarpusavio santykius ir atsakomybę, tačiau bendradarbiavimas su socialiniais tinklais nėra reglamentuotas. Tokia Visuomenės informavimo

įstatymo kuriama praktika nesukuria veiksmingų prielaidų kovai su dezinformacija, karo propaganda, karo kurstymu, raginimu prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą, nors interneto platformų įtaka ir galimybės (dez)informuoti visuomenę yra itin didelės.

3.3. VII nustato, kad žurnalistų etikos inspektorius, „sužinojęs apie internete skleidžiamą <...> informaciją ir atsižvelgęs į informacijos pavojingumą, jos saugojimo vietą ar kitas reikšmingas aplinkybes, praneša apie tokią informaciją viešosios informacijos rengėjui ir (ar) skleidėjui, reikalaudamas šią informaciją nedelsiant pašalinti arba panaikinti galimybę ją pasiekti. Jeigu viešosios informacijos rengėjas ir (ar) skleidėjas per 8 valandas nuo inspektoriaus pranešimo gavimo nepašalina šios informacijos ar nepanaikina galimybės ją pasiekti arba jeigu per 8 valandas nuo inspektoriaus pastebėto pažeidimo momento nėra galimybės nustatyti viešosios informacijos rengėją ir (ar) skleidėją, inspektorius duoda privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieigos paslaugų teikėjams arba viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams panaikinti galimybę šią informaciją pasiekti ne ilgiau kaip 72 valandoms, o privalomus nurodymus pašalinti šią informaciją arba panaikinti galimybę ją pasiekti ilgiau kaip 72 valandoms – su teismo leidimu“ (VII 52 straipsnio 6 dalis). Vis tik šios tvarkos visa apimtimi nėra galimybės taikyti tokią neskelbtiną informaciją skleidžiant socialiniuose tinkluose, nes interneto platformų paskyrų blokavimas ir turinio šalinimas yra sudėtingas tiek dėl jurisdikcijos klausimo, tiek dėl aiškaus reglamentavimo, susijusio būtent su interneto platformomis, nebuvimo. Šiuo atveju svarbu pabrėžti, kad kalbama apie itin žalingo pobūdžio draudžiamos informacijos, nesuderinamos su demokratinėmis vertybėmis, skelbimą. Dezinformacinės žinutės yra kuriamos naudojant skirtingas metodikas ir technikas bei konstruojamos taip, kad būtų paveikios, įtaigios ir keltų abejones faktais pagrįstos informacijos tikrumo, be to, dažnai tokia informacija yra transliuojamos išgalvotos tikrovės (angl. *fake news*) žinios. Todėl aiškių procedūrų ir taisyklių nustatymas prisidėtų prie efektyvaus ir operatyvaus piktavalių skleidžiamo turinio šalinimo arba atitinkamų paskyrų blokavimo. Toks reglamentavimas ne tik prisidėtų prie interneto higienos užtikrinimo, bet ir, sudarydamas sąlygas bendradarbiavimui su interneto platformomis, sumažintų galimas grėsmes nacionaliniam saugumui.

3.4. Galiojantis BK 198² straipsnis numato atsakomybę už neteisėtą disponavimą įrenginiais, programine įranga, slaptažodžiais, kodais ir kitokiais duomenimis: „tas, kas nusikalstamais tikslais ar kitaip neteisėtai gamino, gabeną, importavo, pardavė, suteikė prieigą ar kitaip platino, įgijo ar laikė įrenginius ar programinę įrangą, tiesiogiai skirtus ar pritaikytus daryti nusikalstamas veikas, taip pat slaptažodžius, kodus ar kitokius panašius duomenis, skirtus prisijungti prie informacinės sistemos ar jos dalies <...>“. Vis tik disponavimas tokiomis priemonėmis gali būti teisėtas (pavyzdžiui, komercinės veiklos, dirbtinio intelekto mokymo tikslais ar pan.), todėl sprendžiant aptariamą problemą kalbėti vien apie techninį jos sprendimo būdą yra nepakankama.

3.5. Baudžiamoji atsakomybė už dezinformaciją ar karo propagandą Lietuvos teisinėje sistemoje nėra nustatyta, tačiau VII 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu dezinformacija, karo propaganda, karo kurstymas, raginimas prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą yra draudžiami, o už žurnalistų etikos inspektoriaus ar Lietuvos radijo ir televizijos komisijos privalomų nurodymų nevykdymą numatyta administracinė atsakomybė.

3.6. Šiuo metu galiojantis BK numato atsakomybę už padėjinimą kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką (BK 118 straipsnis) ir įtvirtina veikimo prieš Lietuvos Respubliką turinį.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. VII bus nustatytas atskiras teisinis režimas draudžiamos informacijos matomumo ir prieinamumo didinimui manipuliuojant interneto platforma (žr. Projekto Nr. 1 2 straipsnį). Tokiu pakeitimu kova su dezinformacija, karo propaganda, karo kurstymu ir panašiai taptų dar kryptingesnė, būtų sudarytos teisinės galimybės labiau apsaugoti informacinę erdvę, taip pat visuomenės ir atskirų fizinių asmenų interesus. Pažymėtina, kad dirbtinis turinio matomumo ir prieinamumo didinimas *per se* nėra nelegalus. Tokios priemonės naudoja reklamos įmonės, nuomonės formuotojai, dirbtinio intelekto tyrėjai ir panašiai, todėl Projekto Nr. 1 2 straipsniu yra

nustatyta sąsaja tik su draudžiama skelbti informacija, kuri nacionalinio saugumo požiūriu gali būti ypač jautri.

4.2. Projektu Nr. 1 nekeičiamas kertinis principas – nuomonės ir saviraiškos laisvė, tačiau bus sudarytos sąžiningos ir skaidrios sąlygos reikšti požiūrį, mintis arba komentarus ir panašiai, tuo tarpu nesąžiningas naudojimas nuomonės laisve demokratinėje visuomenėje turėtų būti apribotas įstatymu.

4.3. Projektu Nr. 1 VII papildomas nauja sąvoka (žr. Projekto Nr. 1 1 straipsnį) „manipuliavimas interneto platforma“.

4.4. Projekto Nr. 1 2 straipsniu manipuliavimo interneto platforma veikla draudžiama skelbiant VII 19 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą informaciją. Manome, kad dirbtinėmis priemonėmis didinant būtent šios informacijos sklaidą gali kilti grėsmė nacionaliniam saugumui, todėl kraštutiniu atveju tikslinga tokią veiklą ir kriminalizuoti (žr. Projekto Nr. 2 1 straipsnį).

4.5. Sprendžiant valstybės institucijų kompetencijos klausimą užkardant manipuliavimo interneto platforma veiklą, tikslinga komunikavimo su interneto platformomis užduotis įstatymu priskirti Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijai. Pažymėtina, kad tiek Žurnalistų etikos inspektorius, tiek Lietuvos radijo ir televizijos komisija turi kompetenciją spręsti dėl paskleistos VII 19 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytos neskelbtinos informacijos ir priimti dėl to privalomus sprendimus (žr. Projekto Nr. 1 2 straipsnį).

4.6. Kompetenciją pateikti įrodymus dėl dirbtinai didinamos draudžiamos informacijos matomumo ir prieinamumo turi nacionalinio saugumo srityje veikiančios valstybės institucijos, taip pat nevyriausybinės organizacijos ar pilietiški asmenys. Pavyzdžiui, VšĮ „Debunk EU“ kasmet atlieka svarbių tyrimų kovos su dezinformacija srityje ir turi pajėgumų pateikti reikiamų įrodymų apie dirbtiniu būdu didinamą turinio sklaidą (žr. Projekto Nr. 1 2 straipsnį).

4.7. Laikantis teisinės analogijos, įtvirtintos VII 52 straipsnio 6 dalyje, manome, kad reikalavimas per 8 valandas pašalinti dirbtinai padidintas draudžiamo turinio peržiūras ar komentarus ar panaikinti galimybę šį turinį pasiekti yra pagrįstas. Svarbu pažymėti, kad šios nuostatos taikymas turi užtikrinti, kad galimos intervencijos nekeltų grėsmės asmens konstitucinėms laisvėms ir visais atvejais turi būti atsižvelgiama į skelbiamo turinio pavojingumą ar kitas reikšmingas aplinkybes (žr. Projekto Nr. 1 2 straipsnį).

4.8. Svarbu pažymėti, kad 2022 m. lapkričio 16 d. įsigaliojus Reglamentui (ES) 2022/2065, kuriuo siekiama sukurti saugesnę ir atskaitingesnę interneto aplinką, komunikavimas su interneto platformomis bus priskirtas Vyriausybės įgaliojimai kompetentingai institucijai. Vis tik šis ES reglamentas turinio sklaidos didinimo veiklos plačiau nereglamentuoja, todėl, ekspertų nuomone, tikslinga įtvirtinti papildomą nacionalinį teisinį reguliavimą atliepiant svarbias informacinio saugumo rizikas (žr. Projekto Nr. 1 2 straipsnį).

4.9. Socialiniuose tinkluose manipuliavimo interneto platforma būdu skelbiant dezinformaciją, karo propagandą, kurstant karą ar raginant prievarta pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą, laikomasi nuomonės, kad būtų veikama prieš Lietuvos Respubliką *per se*, todėl BK tikslinga papildyti nauju 118¹ straipsniu (veikimas prieš valstybę). Tuo atveju, jeigu manipuliuojant interneto platforma būtų padedama kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką, atsakomybė kiltų pagal BK 118 straipsnį. Kriminalizavus manipuliavimą interneto platformomis, bus sudarytos sąlygos interneto platformoms efektyviau šalinti prieš Lietuvos valstybę nukreiptą veikimą ir kurti efektyvesnius įrankius kovojant su nelegaliu turiniu internete (žr. Projekto Nr. 2 1 straipsnį).

4.10. Manipuliuoti interneto platforma gali tiek privatus fizinis asmuo, tiek juridinio asmens darbuotojas, todėl laikantis teisinio reguliavimo nuoseklumo tikslinga atsakomybę numatyti visiems asmenims (žr. Projekto Nr. 2 1 straipsnį).

4.11. Nors Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnis įvardija dezinformaciją kaip nusikalstamą veiksmą, Projekto Nr. 2 tikslas nėra nustatyti baudžiamąją atsakomybę už dezinformaciją ar jos sklaidą *per se*. Projektu Nr. 2 siekiama kriminalizuoti turinio matomumo didinimą, kai tai daroma manipuliuojant interneto platforma, ir tik tada, kai tai nukreipta prieš Lietuvos valstybę.

4.12. Projektu Nr. 2 nėra siekiama kriminalizuoti turinio matomumo didinimo veiksmų, kai tai daroma reklamos, verslo ar dirbtinio intelekto mokymo tikslais.

4.13. Projektu Nr. 2 baudžiamoji atsakomybė už neteisėtą veikimą gali būti pritaikyta ir juridiniam asmeniui.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ patvirtintos Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos 36 punktu, poveikio vertinimo rezultatai atskira Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma neišforminami.

Neigiamų priimto įstatymo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų projektai kriminogeninei situacijai įtakos neturės. Antikorupciniu požiūriu priimti įstatymai pasekmių neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Dirbtinio turinio matomumo ir prieinamumo didinimo draudimas nėra taikomas verslui, todėl Įstatymų projektai verslo plėtrai ir (ar) konkurencinėms sąlygoms įtakos neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Projektą Nr. 1 turės būti paskirta kompetentinga institucija veikti pagal 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL, 2022, L277/1).

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, kitų norminių teisės aktų rengimo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Sąvoka ir ją apibrėžiantis terminas derinami Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektais įtvirtinamos nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai, Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įgyvendinamųjų teisės aktų priimti, pakeisti ar papildyti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Projektui Nr. 1 įgyvendinti reikės papildomų biudžeto lėšų Žurnalistų etikos inspektoriatui tarnybos (toliau – Tarnyba) ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – Komisija) veiklai finansuoti, kiek tai susiję su naujų subjektų – *interneto platformų* – veiklos priežiūra.

Siekiant užtikrinti informacinį saugumą ir atsparumą dezinformacinio ir propagandinio turinio sklaidai šalies viešojoje erdvėje, svarbu sukurti savalaikio reagavimo ir draudžiamo turinio iš socialinių tinklų platformų šalinimo mechanizmą ir užtikrinti jo veiksmingumą. Toks mechanizmas yra sukuriamas Visuomenės informavimo įstatymo 52¹ straipsnyje, nustatant aiškias veikimo procedūras ir taisykles atitinkamoms valstybės institucijoms, kurių funkcijos yra praplečiamos, veikti, kuomet nustatomas dirbtinis draudžiamos informacijos matomumo ir prieinamumo didinimas.

Siekiant tinkamai įgyvendinti naujas funkcijas Tarnyba turės papildomai įsteigti 4 pareigybės, finansuojamas valstybės biudžeto lėšomis, tačiau dabartinis maksimalus Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje nustatytas etatų skaičius – 23,5 – nėra pakankamas. Tarnybai papildomai yra reikalingi bent 3 vyriausiųjų specialistų etatai. Atsižvelgiant į tai, naujoms funkcijoms vykdyti kasmet Tarnybai atitinkamai reikalingas papildomas 145 972,8 eurų finansavimas – į šią sumą įskaičiuotas darbo užmokestis kartu su socialinio draudimo įmokomis.

Preliminariais Komisijos skaičiavimais Projektui Nr. 1 įgyvendinti Komisijai reikalingas 1 papildomas etatas. Lėšų poreikis vieneriems metams 1 Komisijos administracijos darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį, – 31909 eurų darbo užmokesčiui.

Be to, papildomai kasmet reikalingas 50 000 eurų finansavimas technologinių įrankių, skirtų manipuliavimo interneto platforma veiklos monitoringui ir išaiškinimui.

Priėmus Projektą Nr. 1, jo įgyvendinimui 2023 metais reikės 122 000 eurų (darbo užmokesčiui ir infrastruktūrai).

13. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „internetu platforma“, „dezinformacija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.